

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. Quomodo odor diffundatur per totum spatium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

sed aëris utrinque; se collidentis, quod est absurdum.

xxii. Resp. negando assumptum 1°. quia verius est sonum tormenti bellici, aut campanæ, vocem concionatoris æquè cito à remotioribus ac à proximioribus audiri: unde in mea sententia melius dicitur audiri sonus tormenti bellici, &c. quàm in sententia adversariorum dicentium sonum à sono per medium produci: in hac enim sententia sonus esset soni sonus, in nostra verò esset tormenti bellici aut campanæ, &c. sonus; utpote ab aëre ab illis immediatè moto; deinde licet sonus tormenti bellici aut campanæ (de quo solum potest esse dubium) non æquè cito à remotioribus ac à proximioribus audiretur, adhuc deberet dici sonus tor-

menti bellici aut campanæ, &c. utpote causæ producentis qualitatem sonoræ, ac 1°. moventis aërem, ex cuius motu sonus producitur, juxta illud Aristot. 2°. de Anima textu 51. *id igitur sonum efficit, quod movet usque ad aurem, aërem continuatione unum.*

xxiii. Obijcies 2°. duarum testudinum motà fide unà, movetur & alia ejusdem toni, sonumque edit silentibus aliis, ergo sonus transfertur medio aëre moto, ad cuius motum alia fides movetur.

xxiv. Respondeo negando consequentiam, quia inde solum sequitur ex repercussione corporum aërem moveri, quod docuimus supra; non verò medio aëre moto, sonum ad aures audientium transferri, quod negamus contra Avicennam.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Odore & ejus Objecto.

D V B I V M I.

Quid Odoratus & ejus Objectum.

R E S O L U T I O.

I. **D**ico, Odoratus est potentia sensitiva odoris, ac proinde proprium ejus objectum est odor. Ita omnes.

D V B I V M II.

Quid sit Odor.

II. **D**ico, Odor est qualitas solo odoratu perceptibilis. 2^a. pars hujus resolutionis experientia patet.

III. Probatur prima contra Heraclitum, & veteres Philosophos ac Medicos, qui voluerunt odorem esse vaporem à corpore odorifero emissum; & contra Avicennam, qui voluit esse spiritum humidum: objecta nobiliorum sensuum, ut visus & auditus, sunt qualitates, nec est ulla necessitas dicendi objectum olfactus esse substantiam: ergo, &c. 1^a. pars patet ex præmissis. 2^a. probatur, quia (præterquam quod Aristot. 2. de anima c. 6. dicat substantiam non esse sensibilem per se, sed per accidens, id est, per accidentia illi superaddita) tota necessitas, quæ adferri posset, est, quod odor nusquam perciperetur sine evaporatione, vel exhalatione substantiali, sed hoc nullo modo est; ergo, &c. Probatur minor, quia falsum est odores semper diffundi cum aliqua tenui substantia, (licet id ad aliquod spatium fiat) nam non est ulla ratio dicendi odores potius diffundi per totum spatium cum aliqua tenui substantia, quàm sonos, colores, &c. ut solutione argumentorum patebit: ergo, &c.

IV. Confirmatur hæc minor, quia incredibile est corpora odorifera ad tantum spatium suam substantiam exhalare & evaporare ad quod odorantur: Deinde posito pane super aquam illum odorantur ex profundo maris pisces; quis autem crederet panem per exhalationes suas substantiales mare tam profundè dividere, quod fieri deberet: ergo, &c.

V. Dices 1°. homines experiuntur sese odoribus nutrire; sed non odoribus præcisè, ergo odoribus receptis in exhalationibus substantialibus.

VI. Respondeo concedendo totum, inde tamen non sequitur odores ubique diffundi cum aliqua tenui substantia, sed ad certum spatium, v. g. quod homines experiuntur sese nutrire odoribus: sapientem enim sentiunt odores, quibus nutrire non possunt; alioquin dici oporteret vultures ad multa miliaria nu-

triri odoribus cadaverum, quod difficulter crediderim, si verum est quod hic refert Albertus cap. 25. vultures, scilicet, ad 50. miliaria distantes, sensisse odorem cadaverum in bello Trojano occisorum.

VII. Dices 2°. corpora odorifera continuà odoris evaporatione amittunt odorem, exsiccantur, & flaccescunt, unde debent vase aliquo concludi; in humido loco servari, &c. ergo, &c.

VIII. Respondeo concedendo totum: quia omnem evaporationem non negamus, magis quàm in propagatione soni negaverimus omnem motum & tremorem aëris: sed solum docemus sine illa evaporatione adhuc diffundendum odorem, sicut revera putamus diffundi ad spatium aliquod, in quo evaporationes & exhalationes alio sensu, quàm odoratu, non percipiuntur: & hinc ulterius patet, cur aliqui odores, ut fabarum, ad aliquod spatium caput lædant & dementent; alii sanent, ut rosarum, quamquam putem id etiam referri posse in qualitates noxias vel salutaris; alii nutrant: &c. non tamen ad omne spatium, ut docet experientia.

IX. Dices 3°. multa corpora odorifera non emittunt odorem, nisi calefacta & manibus compressa: sed hoc ideo est; quia per calefactionem & compressionem excitantur ad evaporationem: ergo, &c.

X. Respondeo id fieri, quia in nonnullis odoriferis cortex seu superficies, habet se instar palpebrarum respectu oculorum, quæ nisi aperiantur, oculi non vident; ita similiter de illa superficie aut cortice, quia nisi per calorem ejus pori aperiantur, vel ipsa per contritionem quasi tollatur, cortex non emittit odorem.

D V B I V M III.

Quomodo odor diffundatur per totum spatium?

R E S O L U T I O.

XI. **D**ico, odor nec per species intentionales contra Murciam, Telles, Poncium, Fromondum nuperrimè, &c. nec per evaporationem substantiæ seu spiritus odoriferi contra Philoponum, Iavellum, &c. quibus videtur ad stipulam Oviædus, diffunditur per totum spatium, in quo percipitur; sed per seipsum prout de sono diximus, ita tamen ut odor odorem non producat contra Comimbrenses, Arriagam, &c. quibus etiam videtur favere Oviædus; sed sola corpora odorifera.

XII. Probatur 1^a. pars, quia non est potior ratio admittendi species odorabiles, quàm audibiles; sed

sed has non dari probatum est supra, ergo nec illæ dantur.

xiii. Confirmatur ut ante de sono; odor est per seipsum omni casu sufficienter approximatus & proportionatus sensui; sed species tantum requiruntur ad approximandum & proportionandum objectum suæ potentie, ergo, &c. Probatur minor in gustu & tactu, in quibus omnes communiter negant species distinctas, quia ipsorum objectum est per seipsum sufficienter approximatum & proportionatum: ergo, &c. Probatur major solutione argumentorum.

xiv. Probatur 2^a. pars probatione primæ partis supra dubio 20.

xv. Dices, tam est credibile corpora odorifera ad tantum spatium suam substantiam exhalare, quam sit credibile particulam thuris exhalatione sua totum cubiculum infumare, ergo odor per totum spatium diffunditur per evaporationem substantiæ, seu spiritus odoriferi. Probatur antecedens: quia exhalationes aliorum corporum sunt multo subtiliores fumo thuris.

xvi. Respondeo negando assumptum, quia magnum quodcumque cubiculum, nihil est respectu spatii, per quod totum, odores diffunduntur, & vultures illos sentiunt: deinde etiam incredibile est odorem thuris in sola evaporatione thuris sentiri, nam si supra aquam thus comburas, intra aquam senties odorem, non secus ac pisces sentiunt de profundo maris panem, nullus tamen fumus intrat aquam.

xvii. Probatur 3^a. pars, ultra illud spatium in quo odor in exhalatione & spiritu subtili percipitur, non percipitur per species, uti contra Murciam, Fromondum & Poncium probavimus, pro-

bando conclusionem pro 1^a. parte, ergo immediate per seipsum.

xviii. Probatur 4^a. pars: quia cæteræ qualitates secundæ uno sensu externo perceptibiles, ut sonus, color, &c. non producant tibi simile, ergo nec odor: quod enim P. Oviæd. id refundat in particularem naturam illarum, diversam à natura odoris, nihil refert, quia, ut inquit P. Arriaga hic num. 62. ad occultas rerum naturas recurrere, quando difficultates aliunde sufficienter possunt explicari, magis est obstinati in aliqua sententia animi, quam Philosophi puram veritatem anhelantis.

xix. Confirmatur, omnis experientia odorum sufficienter explicatur absque eo, quod odor odorem producat; nam quomocumque producit odor semper adest aliquod corpus odoriferum, aut exhalationes ejus, quæ, ut corpus sonorum sonum per totam suam spheram, odorem suum diffundunt, & tamdiu durant, & tam tenaciter aliis corporibus adhærent, quam ipsimet odores in sententia Arriagæ (pro quorum definitione, cum contrarium non habeant, recurrere debet ad occultam naturam fluxam ipsorum, quod in aliis reprehendit) scilicet, quamdiu aliquid suæ substantiæ exhalare possunt, nec antea, in aërem vel alia corpora convertuntur. Hinc

xx. Patet 1°. cur canes leporem prosequantur fugientem a verso vento; exhalat enim lepus spiritus aliquos odoriferos in terram, qui aliquamdiu manet.

xxi. Patet 2°. sic nos clare explicare quomodo desinant odores, non recurrendo ad occultam naturam fluxam ipsorum, uti recurrit Arriaga, eod quod alioqui cum contrarium non habeant, numquam desinerent.

DISPUTATIO NONA.

De reliquis sensibus externis & eorum objectis.

DUBIUM VNICUM.

Quid gustus & tactus & quæ eorum objecta?

RESOLUTIO I.

I. Ico 1°. gustus est potentia sensitiva saporis, tactus verò potentia sensitiva quatuor primarum qualitarum, mollitiei, duritiei, gravitationis, & plurium per solam experientiam cognoscibilium: unde sapor est objectum gustus: dictæ omnes qualitates objectum tactus.

RESOLUTIO II.

II. Ico 2°. objectorū tactus & gustus non dantur species gustabiles & tangibiles; ratio est quia non gustantur & tanguntur nisi approximata, & sunt seipsis satis proportionata ad gustationem & tactionem.

III. Dices tamen, si objectorum odoratus, de quo supra, & tactus non dantur species odorabiles & tangibiles, ut quid aperto poculo, in quo est electrum, sentimus summum odorem, aperto fornace magno igne accenso, sentimus vehementem calorem, & illis clausis, ferè nullum?

IV. Respondeo id fieri, quia illis apertis multi

spiritus odorum, & ignis emittuntur, qui quia in initio parum tenaciter hærent, fit ut ad modicum motum aëris removeantur à nobis, & illis clausis vix sentiantur.

v. Instabis, si electrum & ignem per illos spiritus sentiremus, nec electrum, nec ignem sentiremus contra commune pronuntiatum.

vi. Respondeo nos electrum & ignem sentire, eo modo, quo supra diximus nos sonum campanæ ultra primum gyrum audire, scilicet mediè ac improprie. Nec multum curandum est commune pronuntiatum, quod fundatur in vulgari apprehendendi modo, quia, ut rectè notat Oviædus de anima tract. 13. puncto 16. multoties res aliter attingit quàm in se sint.

vii. Dices 2°. Aristoteles hic cap. 2. dicit sensum recipere formam sine materia, per formam autem ex communi intelligit speciem.

viii. Respondeo Aristotelem ibi sensum sumere pro visu famosiore suæ specie, quomodo etiam sumit sensum, quando ibidem dicit sensibile positum supra sensum, non sentiri. idq; respondemus conformiter ad placitū Hippocr. & Plat. de quibus Galen. lib. 7°. hæc refert: ut gustus atque alii sensus fiant, opus est, ut ad animantis corpus perveniat ipsum sensibile; visus autem per medium aërem ad coloratum extenditur.

DISPV.